

До: академик Юлиан Ревалски,
Председател на БАН

ДОКЛАД

от чл.-кор. Валентина Петкова и чл.-кор. Емил Нисимов,
Институт за ядрени изследвания и ядрена енергетика - БАН

Относно: сериозни проблеми в управлението на ИЯИЯЕ-БАН

Уважаеми академик Ревалски,

В качеството си на учени, които заедно с други старши колеги като академик Иван Тодоров, академик Чавдар Палев, проф. д-р Владимир Добрев, подкрепихме решително доц. Димитър Тонев за два поредни мандата за директорския пост, считаме, че имаме пълно право да изразим мнение и оценка за качеството на управлението му през изминалите 7 години.

За огромно наше лично съжаление, нашата оценка съвсем не е положителна и напълно съвпада с оценката дадена в писмото на акад. Иван Тодоров и акад. Чавдар Палев до САЧК по случай 45-годишнина на ИЯИЯЕ, публикувано на интернет-сайта [«ИЯИЯЕ на 45! Накъде?»](#), където също така са публикувани (и продължават да се публикуват) множество други документи, илюстриращи смущаващо количество повтарящи се и нерешавани с години административни и кадрови нередности в ИЯИЯЕ.

Перефразирайки последната фраза в [писмото на акад. Иван Тодоров и акад. Чавдар Палев](#) за „самозабравилния се доцент“ определено заявяваме, че **директорът на ИЯИЯЕ доц. Димитър Тонев самонадеяно и без основание многократно надценява своето място в академичната йерархия на българската наука!**

Нередностите в ИЯИЯЕ вече станаха предмет на медийни дискусии:

(а) ["Служители обвиниха Института по ядрена енергетика към БАН в трудови репресии"](#);

(б) ["Одитните доклади на Института за ядрени изследвания към БАН констатираха несъответствия"](#);

и даже на подигравки в едно хумористично предаване на БНТ... Очевидно тези развития вредят не само на имиджа на ИЯИЯЕ, но и на авторитета на БАН като цяло.

А. НЕРЕДНОСТИ ВЪВ ФИНАНСОВАТА ПОЛИТИКА

Възниква въпросът - **защо фактите за незаконно облагодетелстване на дирекцията на ИЯИЯЕ, отбелязани в одита от 2014 (предмет на обсъждане във второто предаване на БНР), са останали несанкционирани от предишното ръководство на БАН, и най-важното, защо са били скрити от сътрудниците на института?** Проф. Ана Георгиева, през 2014 ръководител на лаборатория «Теория на атомното ядро», която тогава е поискала да види този одит, беше за наказание преждевременно пенсионирана (на 66 години), като доц. Тонев заблуди и тогавашния НС за мотивите, за да получи подкрепата на членовете му.

Това не би се случило, а доц. Тонев не би бил подкрепен и от нас за втория си мандат, ако бяхме информирани за съдържанието на този одит!

1. В тази връзка настояваме за нов вътрешен одит на ИЯИЯЕ за периода 2014-2017, като резултатите от този одит, както и от одита от 2014, да бъдат предоставени на НС и на Общото събрание на учените (ОСУ) в ИЯИЯЕ.

Има достатъчно основания да се очаква, че нарушенията и злоупотребите, констатирани 2014, продължават и сега в една или друга форма. И понастоящем в института има огромен брой «виртуални души» (близо 100), т.е., хора, за които е получавано финансиране чрез субсидията от БАН, но те отдавна или са напуснали (поне 55 души), или се самофинансират (като Базата за развитие и внедряване (БРВ), общо 18 души), или са на ½ щат (8 души), или се числят като отсъстващи в неплатен отпуск (21 души). От последните има бивши колеги, отдавна напуснали ИЯИЯЕ и междуременно получили постоянни щатни места в чуждестранни университети, които продължават официално да се водят на щат при нас „в неплатен отпуск“. Такъв пример е д-р Георги Граховски от ликвидирания вече Лаборатория „Солитони, кохерентност и геометрия“, който от април 2017 има постоянно щатно място в **University of Essex**. Д-р Граховски в публикациите си вече не включва адреса в ИЯИЯЕ, обаче се води в неплатен отпуск за година и половина от 16.01.2017 до 14.07. 2018, по решение на НС от 02.03.2017. Неотдавна е бил помолен от зам.-директора доц. Лъчезар Георгиев да подаде молба за неплатен отпуск и за 2018, като е бил «стимулиран» с 2 заплати, изплатени му за 2017. Възниква законният въпрос къде са се дянали останалите заплати на д-р Г. Граховски за многото години, откакто е напуснал ИЯИЯЕ в «неплатен отпуск»?

По-подробна информация по въпросите за разпределението на субсидията, както и по други въпроси засегнати тук по-долу, е публикувана на линк:

http://www.nauka2010.com/INRNE-45/Docs/OSU/VPetkova-ENissimov_komentar.pdf

В института има двойно деловодство - освен официалната деловодителка (изключително съвестна служителка, която ръководството се опитва да изгони чрез съда с измислени аргументи за изгубени от нея документи, при положение, че пом.-директорът В. Башев има неконтролиран достъп до помещението), част от документите преднамерено се регистрират през секретарката на директора.

Б. ПРОБЛЕМИ В НАУЧНАТА И АДМИНИСТРАТИВНАТА ПОЛИТИКА

Доц. Тонев управлява ИЯИЯЕ еднолично, като феодално владение.

Научният съвет, който на хартия е един от трите независими органа за управление на института, беше избран в предварително оркестрирани от директора избори, и в резултат е само параван за осигуряване на колективни решения на всичко «спуснато» от ръководството (то цялото – директор и трима заместници, е в НС). Предварително уговорени бяха на два пъти и изборите за представители на института в ОС на БАН - в първия случай беше «избрана» почти цялата дирекция (директорът и двама от заместниците му), резултатът от втория е, че ИЯИЯЕ е представен само от членове на Направление «Ядрена физика» (ЯФ), в което са лабораториите на директора и на председателя на НС чл.-кор. Чавдар Стоянов. Въпреки настояванията ни, резултатите от атестацията 2014 не бяха взети предвид при тези избори (и изобщо) и едни от най-изявените учени в института не бяха допуснати нито в НС, нито до ОС на БАН. НС не представя балансирано направленията и лабораториите в

института, например, и 3-мата хабилитирани сътрудници от две помощни звена с общо 5 души състав (оформени сега като тематични групи към направление ЯФ), са членове на НС; с това въпросното направление ЯФ има 9 (от общо 17 членове в момента) макар че приносът му за публикации и цитати за 2017 е под 11%. Членовете на НС надхвърлили пределната възраст в момента са 9. Тези хора са силно зависими от директора, което обяснява и безпринципното им поведение. И по-общо, зависимостта от пенсиониране на хора надхвърлили пределната възраст по Устава на БАН (а те са поне 22 в института), е един от механизмите за купуване на лична лоялност към директора, и като резултат за корумпиране на атмосферата в института.

2. Настояваме за спазване на § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на Устава на БАН за пределната възраст за прекратяване на трудовите правоотношения на учените в БАН.

Това се отнася за всички, но в най-голяма степен и преди всичко – за членовете на НС. Поне в това отношение, съгласно § 7 от същите разпоредби, не може да има оправдание с «автономността» на академичните институти.

За съжаление, нелицеприятна роля в обезличаването на НС играе основно председателят му, чл.-кор. Ч. Стоянов, самият той надхвърлил пределната възраст с 4 години. Председателят систематично укрива част от докладите, внесени за НС, не изпраща предварително всички материали по обявения дневен ред на заседанията, цензурира протоколите от заседанията, не допуска отбелязването в тях на особените мнения на някои от членовете на съвета и даже отказва да изпрати крайните варианти на тези протоколи, манипулира Съвета в угода на директора по въпроси, по които често останалите членове не са информирани. НС няма собствен правилник за работата си и изпълнява формално, или изобщо не изпълнява някои от най-важните си задължения, изредени в чл. 17 на Правилника за дейността на Института, като например, контрола по изпълнение на бюджета или приемането на отчетите на договорите. Всичко това е видимо в приложените протоколи на НС на сайта [«ИЯИЯЕ на 45! Накъде?»](#).

По тези причини демонстративно в знак на протест подадоха оставки като членове на НС [чл.-кор. Емил Нисимов](#) и [доц. дфн Недялка Стоилова](#).

И ОСУ в ИЯИЯЕ, третият независим на хартия орган на управление, е напълно маргинализиран. Опитът ни през юни 2016 да организираме извънредно заседание на ОСУ, на което да бъдат обсъдени проблеми в института, беше провален от доц. Тонев, който очевидно счете тази инициатива за по-активно непосредствено участие на учените, като посегателство над неограничената му власт... Много от въпросите, изредени в предлагания дневен ред на това събрание, продължават да са открити, а проблемите – нерешени. Председателят на ОСУ, човек от приятелския кръг на доц. Тонев (иначе много добър учен, но също в пенсионна възраст), не взема отношение и към систематичните напоследък нарушения от ръководството на института на същия правилник на ИЯИЯЕ, приет от ОСУ.

В. АДМИНИСТРАТИВНИ БЕЗОБРАЗИЯ

Същевременно доц. Тонев проявява нетърпимост към всякаква критика – над опълчилите се по някакъв (понякога даже дребен) повод срещу едноличната власт на директора се упражнява систематичен административен тормоз: чакане със седмици за елементарен подпис на заповеди за командировки, и/или подписване в последния момент (с което се губят резервации и се проваля възможността за закупуване на по-евтини самолетни билети, тъй като закупуването може да стане само след издадена заповед), неизплащане с месеци на командировъчни пари по договори, непрекъсната смяна на правилата и придружаващите документи при изпълнение на дейности по договорите; има случай и на отказ да се узакони закупен (късно, по вина администрацията) билет по договор. **Стигало се е и до курioзни случаи на самоуправство и недопустимо поведение по отношение на учени с висок академичен ранг от страна на чиновници от администрацията при очевидното покровителство от дирекцията.** Така например юрисконсултката на ИЯИЯЕ, без да има квалификация в областта на точните науки, си позволява да ни разиграва и връща документ, защото според нея физически термин не бил преведен правилно на български език?! Или пък счетоводителка отказва да изплати хонорар на рецензент, защото на своя глава е решила, че рецензията е написана по време на командировка, по време на която, според нея, рецензентът трябвало да извършва друга дейност?! Вътрешнокуриерската служба в ИЯИЯЕ е направо в катастрофално състояние – систематически важни институтски документи и кореспонденция изобщо не достигат или достигат с фатално закъснение до сътрудниците от лабораториите на направление «Теоретична и математическа физика» (ТМФ).

За наскоро изтеклият ни [договор ДФНИ Т02/6 с ФНИ](#) инспирираният от дирекцията тормоз се стоварваше най-вече непосредствено върху нашата секретарка г-жа В. Досева, която редовно се връщаше разплакана след поредния си досег до администрацията. Напомняме, че миналата година доц. Тонев благоволи да разреши г-жа Досева (междувременно избирателно пенсионирана) да бъде наета с граждански договор (за сметка на наш договор с ФНИ, т.е. без никакви финансови ангажименти от страна на ИЯИЯЕ), [едва след Вашата лична намеса](#). Сега отново имаме същия проблем с поредно административно своеволие на директора, създаващо ни сериозни технически затруднения при изпълнение на текущия ни нов договор с ФНИ, вкл. при организацията у нас на представително международно мероприятие по COST ([доклад до Вас с вх.№ БАН 74-02-163/14.02.2018](#)), *така че очевидно се налага отново да разчитаме на Ваша намеса!*

Основателно възмущение предизвикват прояви на демонстративно неуважение и дори унижение от страна на дирекцията към сътрудници с по-висок академичен ранг като академици и член-кореспонденти. Така например, **академик Иван Тодоров**, носител на Орден «Стара Планина» 1-ва степен и един от строителите на съвременния ИЯИЯЕ, веднъж беше наказан при предварително назначена среща да изчаква господин доц. директора в продължение на 4 часа да благоволи да го приеме. На чл.-кор. Емил Нисимов е отказвано нееднократно да бъде приет от директора, а веднъж му бе заявено открито от зам.-директора доц. Лъчезар Георгиев, че последният «не желае да разговаря» с него!

Г. КАДРОВА ПОЛИТИКА

Освен административния тормоз, направо се прогонват сътрудници, включително изтъкнати учени от европейски мащаб като професор дфн Павел Петков и доц., вече професор във водещ румънски ядрен център, Димитър Балабански (съперник на доц. Тонев при първия му избор за директор). Бяха принудени да напуснат и двама талантиливи докторанти на проф. Балабански - Лилия Атанасова и Павел Детистов, и двамата участвали в много силни експерименти, отчислени с право на защита на докторски дисертации. Напусна ИЯИЯЕ и замина за Румъния (след като му е било отказано да защити дисертация за «доктор на науките») и способният експериментатор Николай Джурелов. Дисциплинарно бяха уволнени и двама служители на ИЯИЯЕ на работа в ОИЯИ, Дубна, единият - Стоян Мишев, сега е на работа в НБУ. Принуден да напусне е бил и гл. асистент [Александър Мишев от БЕО, Мусала \(днес професор в Университет във Финландия\)](#); привеждаме писмото му, в което се коментира кадровата политика на доц. Тонев и пренебрежието му към конкретното звено на ИЯИЯЕ. Последен пример – дисциплинарно е уволнен д-р **Стоян Кадалев, ръководител на секция в ЯНЕУБ** (групата към реактора) и един от само двамата учени-доктори там в непенсионна възраст; привеждаме [отзив на проф. К. Крежев](#) за дисертацията му. Превременно „наказателно“ бяха пенсионирани освен проф. дфн Ана Георгиева и изтъкнатият учен проф. дфн Владимир Герджиков (с което беше ликвидирана и ръководената от него и завоювала международен престиж Лаборатория „Солитони, кохерентност и геометрия“); сега и той допринася за развитието на природо-научните дисциплини в НБУ... «Проблемът» на много от тези хора е, че са подкрепили съперниците на доц. Тонев при изборите му за директор.

Много от тези действия са били факт и при първия мандат на доц. Тонев, но писмата на сътрудници от института (проф. А. Георгиева, проф. П. Петков, [доц. С. Дренска – тук приложено заявление](#)) до тогавашното ръководство на БАН са останали без последствие. **И понастоящем, не доведе до нищо и [писмото на двамата академици](#) – никоя от техните конкретни критики не беше взета под внимание от доц. Тонев, който очевидно се чувства напълно безнаказан.** Напротив, то доведе до по-силно ожесточение в преследването на «враговете», демонстрирано и при неотдавнашния опит на акад. И. Тодоров и чл.-кор. В. Петкова да привлекат съдействието на главния научен секретар на БАН проф. дбн Е. Пашева за отмяна на скандалното анулиране на предзащитата на безспорната дисертация на доц. Николай Минков. Това е една от трите напоследък процедури за защита на дисертации за научната степен «доктор на науките», в които доц. Тонев драстично се намеси с помощта на послушния НС и неговия председател. За всяка от тях се измислиха различни правила, без оглед на действащите правилници – на практика **куп изкуствени и незаконни обструкции.** Този произвол на директора и председателя на НС достигна до абсурд с [опита им да пратят „за зелен хайвер“ доц. П. Грудев](#) да защитава „голяма“ докторска дисертация в Техническия университет, който няма акредитация по съответната специалност 5.4 „Технически науки - Ядрени реактори“.

Заплатите в БАН и без това са мизерни, но ръководството на ИЯИЯЕ не прави нищо, за да бъдат стимулирани и задържани способните млади хора. Спъва се кариерният растеж на колеги, които изпълняват и преизпълняват изискванията за съответната академична длъжност, но не им се откриват конкурси за повишения, ако не са сред приятелския кръг на ръководството. За един от случаите се споменава и в писмото на двамата академици – на

доц. дфн Н. Стоилова (доскоро единственият сътрудник, доктор на науките малко над 50 год. възраст в ИЯИЯЕ), все така не се открива конкурс за професор, въпреки докладите (те не се разглеждат) на чл.-кор. Нисимов. А в същото време в ИЯИЯЕ – водещ институт в БАН – няма нито един професор под 60 год. възраст! Миналата година беше избран за професор сътрудник, навършил 68 години (конкурсът му беше обявен при надхвърлена възраст 67 г. за доцент), но и два от новите обявени 4 конкурса за професори са предназначени, ако се съди по специалността и тематиката им, за лица над 68 год. възраст, които могат удобно да бъдат пенсионирани всеки момент, ако проявят и най-малкото инакомислие; 5 от 9-тимата професори в института са в пенсионна възраст. В пенсионна възраст са и 30% от доцентите. За нас особено скандални са [случаите с д-р Кирил Христов](#) от Лаборатория «Теория на елементарните частици» (носител на националната Награда «Питагор» за 2017 г.) и с д-р Петър Ванков от Лаборатория «Физика на високите енергии», и двамата атестирани за «доцент» от няколко години насам, но директорът решава да задържи академичното им израстване като им обявява конкурси само за «главен асистент», като че ли те са начинаещи изследователи. Сътрудници, заслужаващи да станат доценти има и в други лаборатории, но механизмите за атестиране не работят в ИЯИЯЕ.

В пълен контраст с [обструкциите срещу академичното израстване](#) на колеги с безспорни заслуги, в частност [талантлив млади учени](#), научната кариера на доц. Д. Тонев полетя стремглаво нагоре след встъпването му на директорския пост. Така например, преди да стане директор, доц. Д. Тонев е бил ръководител на 0 (нула) броя проекти и на 0 (нула) броя докторанти за разлика от последните няколко години, където тези числа вече са двуцифрени! С аналогичен числен фактор нараства и броят публикации, в които бива включван директорът, дори когато, очевидно, не е специалист в областта.

Д. ИЯИЯЕ СИСТЕМАТИЧЕСКИ ГУБИ ЕКСПЕРТНИЯ СИ ПОТЕНЦИАЛ - оголени или закрити са цели лаборатории

От 2011 досега научно-изследователският състав на ИЯИЯЕ е намалял с над 26 души. Ако трябва с няколко думи да се характеризира научната политика като директор на доц. Д. Тонев – това е „**ИЯИЯЕ систематически губи експертния си потенциал**“! Съвсем логично оттук ще последва не само загуба на лидерското място на ИЯИЯЕ сред академичните институти у нас, но още по-пагубно – загуба на извоювани международно признати експертни позиции на международната академична арена, както и силно редуциране на експертния потенциал на страната в областите на компетентност на ИЯИЯЕ. **За сметка на това чиновническата администрация непрекъснато расте.** Така, при намаляващ изследователски състав ИЯИЯЕ плаща от държавната субсидия на втора служителка в отдел «Човешки ресурси» и на PR служителка.

(1) Лаборатория «Теория на елементарните частици» - люлка на една от най-силните и с международно признание школи по теоретична и математическа физика в Източна Европа, създадена от академиците Христо Христов и Иван Тодоров, е със силно редуциран състав, вече само 15 души, след масови пенсионираня и отказа да бъде назначен завърналият се от чужбина [талантлив млад учен д-р В. Филев](#); този случай определено обезкуражи и други млади хора, по сведения на наши колеги от ФзФ на СУ.

(2) Закрита е (все още фигурира на неактуализирания от години сайт на института), една от 4-те лаборатории в Направление «ГМФ», лаб. «Солитони, кохерентност, геометрия».

(3) Разформирована е лаборатория „Ядрени реакции“ - най-елитната лаборатория в областта на експерименталната ядрена физика, след напускането на силните учени в нея проф. дфн П. Петков и доц. Д. Балабански, заедно с няколко перспективни млади сътрудници; остатъците са преобразувани в лаб. «Циклотронна физика».

(4) Изчезнаха лаборатории „Неутронна оптика“ и „Неутронно-физически изследвания“ ръководени от изтъкнатите наши (вече пенсионирани) учени доц. Стойко Неов и, съответно от проф. дфн Кирил Крежов. Двете споменати лаборатории по-късно са обединени от НС в една нова Лаборатория "Неутронни и рентгенови изследвания" под ръководството на наскоро пенсионирания проф. дфн Кирил Крежов. Вследствие на отказ да се отпуснат доцентски конкурси за заслужили по-младши членове на колектива, последните напускат и в резултат лабораторията се оголва и даже не е ясно дали реално все още съществува, на сайта има само 1 човек, на продължителна командировка в Дубна.

(5) Много бивши лаборатории са катастрофално оголени и сътрудниците им са „абсорбирани“ от други лаборатории, вкл. като „тематични групи“. Има няколко лаборатории, които са на ръба на оцеляване със състав близък до 5 души, но осигурен от хора надхвърлили пенсионната възраст. И доц. Павлин Грудев, доказан специалист по безопасност на ядрените електроцентрали, се оплаква от пагубно съкращаване на експертния състав на неговата лаборатория „Ядрена енергетика и ядрена безопасност“.

(6) Лидерското участие на ИЯИЯЕ в световната супер-компютерна GRID мрежа е загубено!

(7) Не е ясно кога ще се премине към „decommissioning“ на остарелия ядрен реактор в кампуса на ИЯИЯЕ.

(8) Грандиозно замисленият „Национален циклотронен център“ („НЦЦ“) е с неясни перспективи - от 6 години насам се артикулират предимно обещания. Самият циклотрон седи „на трупчета“ в хангар вече трета поредна година и все още липсва даже основополагащата инфраструктура; липсва програма, идеен научен проект, би трябвало да има УС, съставен и от външни учени, подготовка на необходимият експертен състав за негова практическа експлоатация. Същевременно, според официално афишираната дългосрочна визия на директора, „НЦЦ“ с предвидените му преимуществено **производствено-пазарно-маркетингови функции** по същество е планирано да заеме мястото и да измести ИЯИЯЕ като **традиционен успешен многопрофилен изследователски институт за фундаментални и приложни научни изследвания**, които са *raison d'être* - смисълът на самото съществуване на Българската Академия на Науките, както справедливо бе напомнено на директора от Вас самия на честването на 45-тата годишнина на ИЯИЯЕ!

В името на този виртуален за години напред „национален циклотронен център“ директорът единоначалнически систематически маргинализира фундаменталните научни изследвания в ИЯИЯЕ.

(Известни са публични изказвания на директора, вкл. пред акад. Иван Тодоров: „ На мен (професори) теоретици не ми трябва!“! А пред друг колега от института е заявено още по-откровено: «Тия, теоретиците, ще ги шитна!»)

За сведение, направленията в ИЯИЯЕ занимаващи се с фундаментални научни изследвания допринасят над 90 % от научната продукция на Института в брой

цитирания и над 76 % в брой публикации (по данни от отчета за 2017 год.), и с които ИЯИЯЕ се хвали, че е най-силният академичен институт. Въпросните 90 % в цитиранията се разпределят както следва: повече от 67% принос на Направление „Високи енергии и астрофизика на частиците“ (главно чрез крупни международни сътрудничества с CERN, Serenkov Telescope Array, MAGIC) и повече от 23% принос на учените-теоретици от Направление „Теоретична и математическа физика“.

През 2017 год. подадохме два обширни доклада до директора и Научния съвет с настоятелно искане за отговори на редица съществени въпроси по научната и кадровата политика:

(а) [http://www.nauka2010.com/INRNE-45/Docs/OSU/VPetkova-ENissimov_doklad-NS_ID-556_2017-12-01\].pdf](http://www.nauka2010.com/INRNE-45/Docs/OSU/VPetkova-ENissimov_doklad-NS_ID-556_2017-12-01].pdf)

(б) [http://www.nauka2010.com/INRNE-45/Docs/OSU/VPetkova-ENissimov_doklad-NS_3ID-29_2018-01-17\].pdf](http://www.nauka2010.com/INRNE-45/Docs/OSU/VPetkova-ENissimov_doklad-NS_3ID-29_2018-01-17].pdf)

На повечето от поставените въпроси не получихме смислен отговор, а много от въпросите бяха тотално пренебрегнати. Това е коментарирано подробно на страницата

http://www.nauka2010.com/INRNE-45/Docs/OSU/VPetkova-ENissimov_komentar.pdf.

Всъщност това е проявление на установилата се у ръководството на ИЯИЯЕ (след избора на доц. Д. Тонев за втория му директорски мандат, когато ние „теоретиците“ явно не му бяхме повече нужни!), практика на **организиран бойкот на почти всички доклади на чл.-кор. Емил Нисимов** до директора и дирижирания от него Научен съвет, и поразително честото оркестриране на **административни обструкции при изпълнение на научните ни програми по национални и международни договори!** Бойкотът достигна до там, че чл.-кор. Емил Нисимов бе елиминиран още в самото начало на подготовката на юбилейния том по случай 45-тата годишнина на ИЯИЯЕ и за което той разбира случайно от разговори с колеги.

Подробна аргументация на приведените тук оценки, вкл. с множество съпътстващи документи е публикувана на интернет-сайта

<http://www.nauka2010.com/INRNE-45/Docs/index.html>. Същевременно, тези документи са и фактологическа подкрепа на оценките и изводите в [писмото на акад. Иван Тодоров и акад. Чавдар Палев до Събранието на академиците и член-кореспондентите на БАН](#) по повод 45-тата годишнина на ИЯИЯЕ, както и в двете [писма на акад. Чавдар Палев до Управителния съвет на БАН](#) и [до главния научен секретар проф. Е. Пашева](#). В последното споменато писмо акад. Чавдар Палев в частност демаскира опитите на научния секретар проф. д-н Севдалина Димитрова да прикрие нарушенията и оневини ръководството на ИЯИЯЕ. Неговата оценка е категорична:

„Отговорни за всички тези нарушения са преди всичко доц. Димитър Тонев – директор на ИЯИЯЕ, доц. Лъчезар Георгиев – зам.-директор, чл.-кор. Чавдар Стоянов – председател на НС, проф. Севдалина Димитрова, изпълняваща длъжността научен секретар...“

В заключение ще приведем кратка рекапитулация на констатациите ни за многобройните проблеми и нередности в управлението на ИЯИЯЕ при директорството на доц. Димитър Тонев и неговата администрация, най-същественният ефект на което е **всеобхватният корумпиращ ефект върху атмосферата в Института:**

(А) Механизми за административни репресии:

- избирателно пенсиониране;
- наказателни мерки за инакомислещи или просто за сътрудници, считани за съперници;
- уволнения чрез провокативни действия (дебнене за работно време);
- отказ на новоназначения като наказание за цяла лаборатория;
- обструкции срещу академично израстване и защиты на «големи» докторски дисертации;
- административно-чиновнически тормоз;
- бойкот на учени с по-висок академичен ранг

(Б) Механизми за купуване на лоялност

- манипулирани избори за Научен съвет с инсталиране на доверени съподвижници;
- избирателно (не)пенсиониране , или преназначаване на договор с получаване на пенсия; но със запазване на академичната длъжност;
- включване в договори с щедри възнаграждения без оглед на квалификация (особено облагодетелствани са самите началници);
- повишения (конкурси за по-високи длъжности) на близки съратници;
- награди не според постиженията (пресен пример: за най-добра работа през 2017, НС е отхвърлил работа във Phys. Rev. Lett. С двама съавтори, от които номинираният е водещият съавтор, за сметка на работа във Phys. Rev. С (почти тройно по-малък имп. фактор) със 17 съавтора, от които номинираният не е водещ);
- двойни стандарти при академичното израстване (например, степента «доктор на науките», доскоро твърдо изисквана като задължителна за кандидат професори, сега е отменена, заради хора (близки до) или от самото ръководство).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настояваме за действия по споменатите по-горе точки 1. и 2. от страна на Ръководството на БАН:

1. Настояваме за нов независим вътрешен одит на ИЯИЯЕ за периода 2014-2017, като резултатите от този одит, както и от одита от 2014, да бъдат публично огласени.
2. Настояваме за развнопоставеност на всички сътрудници при прилагане на разпоредбите на Устава на БАН относно пределната възраст за пенсиониране.

Също така очакваме отговор на следните въпроси относно продължаващи практики в ИЯИЯЕ:

- **Законно ли е пенсионирано лице, преназначено на договор да заема високи акад. длъжности (доцент, професор)?**
- **Законно ли е да се обявяват професорски конкурси за лица надхвърлили пределната възраст 67 г. за доценти и, съответно, да бъдат избирани за професор при навършени 68 години?**

Свидетели сме как пред нашите очи ИЯИЯЕ постепенно ЗАЛЯЗВА като международно разпознаваем и водещ национален център за фундаментални изследвания на предния фронт на световната наука в областта на теоретичната и математическа физика, физика на елементарните частици и високите енергии, ядрената физика, гравитацията и космологията, за сметка на авантюристични амбиции за метаморфоза на ИЯИЯЕ в бизнес-маркетингов агломерат с не съвсем строго научни перспективи.

1. Считаме, че има повече от достатъчно основания вторият мандат на директора доц. Д. Тонев и на целия му екип да бъде предсрочно прекратен.
2. Настояваме да не бъде допуснато кръгът около доц. Д. Тонев и неговите заместници, които се готвят да управляват (остатъците от) ИЯИЯЕ още мандати напред, да ликвидират един от стожерите на точните науки в България.
3. Считаме, че е по-целесъобразно „Националният циклотронен център“ да премине като самостоятелно институционално звено към БАН; още повече досегашният опит демонстрира убедително, че директорът доц. Димитър Тонев не притежава необходимите качества за ръководител на един авторитетен широкопрофилен научен център за фундаментални и приложни изследвания на предния фронт на науката, който едновременно да е и пазарно-печеливша и конкурентна наукоемка бизнес-организация.

НЯКОИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПРОМЕНИ В УСТАВА НА БАН

(в допълнение към тези за правилника на БАН от предишното ни писмо с вх.№ 74-02-162/14.02.2018)

- Да бъдат задължени ръководствата на институтите (директор, зам.директори, пом. директор, председател на НС, председател на ОСУ) всяка година да подават декларации за доходите си.
- В ОС на БАН да не могат да влизат повече от 1 представител на дирекцията от всеки институт. По-общо – да се помисли за отделяне на директорите от ОС на БАН в директорски съвет към председателя на БАН; в ОС да не влизат директори.
- Квота на председателя на БАН от няколко щатни места – да може да назначава млади способни български учени, завърнали се от чужбина с добри рекомендации в произволен институт на БАН.
- за членовете на НС на СНЗ: до 1/5 – външни, или пенсионери, останалите минимум 4/5 да са хабилитирани лица, ненадхвърлили пределните възрасти по Устава, т.е., членове на САЧК – до 70, професори - 68, доценти - 67 години.
- Да се отчита в годишния отчет на БАН научната продукция и на асоциираните сътрудници.

С уважение:

(чл.-кор. Валентина Петкова) (чл.-кор. Емил Нисимов)

София, 12.03.2018

Приложения:

[Заявление от доц. д-р Светла Дренска до акад. Ст. Воденичаров и УС на БАН](#)

[Писмо от проф. А. Мишев \(бивш служител на ИЯИЯЕ\)](#)

[Отзив от проф. дфн К. Крежов за дисертацията на д-р Стоян Кадалев](#)